

KIIRTÖS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

Batyubál

Pilisszentkereszt - Mlinky kitett magáért

2020. február 8-án a dorogi volt bányáskulturházba tartottuk meg 300 résztvevővel sorrendben a 21. Pilisi Szlovákok bálját. Mogyorósbánya volt a főszervező. Akkor Pilisszentkereszt neve lett kihúzva a varázskalapból. Már akkor felvetődött a kérdés, hogy ennyien nehezen fogunk elférni a pilisi szlovákság Pilisszentkeresztben épített művelődési központban. Az „egy év múlva találkozunk” szokásos elköszönés nem jött össze. A Covid járvány miatt két találkozó maradt ki. Pilisszentkereszt Szlovák Önkormányzata nagyon bölcsen gondolkodott, mikor a résztvevők nagy létszámára gondolva, a Skanzen területén található igen tekintélyes nagyságrendű épületet választotta. A kétévnnyi kihagyást követően, rendkívül nagy volt az érdeklődés. Az eddigiekhez képest a 430 személlyel ez volt a

legnépesebb rendezvényünk. Kétévnnyi kihagyás után ki voltunk éhezve erre a társadalmi rendezvényre, amely Pilisszentkereszt Önkormányzata, a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzattal karöltve, A PILISI SZLOVÁKOK EGYESÜLETE, MINISZTERELNÖKSÉG, BETHLEN GÁBOR Alapkezelő Zrt, Szlovák részről, a HATÁRONTÚLI SZLOVÁKOK HIVATALA támogatásával került megrendezésre. Demjén Márta főszervező meghírdette, hogy minél

többen nemzetiségi ruhában jöjjenek a bálba. Segítő szervezők ezt úgy is megpróbálták elérni, hogy különleges sorsolást ígértek a „jelmezeseeknek” értékes tombola jutalmakat.

Demjén Márta, az SSvM elnöke, aki egyben a ZPS elnöke is, azzal kezdte, hogy számos előkelő vendéget fogadott. Többek között megjelent közöttünk Vitályos Eszter régióink országgyűlési képviselője. A Szlovák Köztársaság Magyarországi Nagykövetségének tanácsosa Valéria Zolcerová, a Szlovák Köztársaság tiszteletbeli romániai konzulja Miroslav Jabloncik, a Szlovák Nemzeti Önkormányzat elnöke Elizabeth Holler Racková, minisztériumi tisztviselő Stefan Kraszlán, az ISEIA(Nemzetközi Szlovák Oktatási Központok Intézete és Szövetsége), Jarmila Buchová Németországból. Angliai Karin szlovák iskolák

igazgatója. Kostialová és Monika Polakovicová, valamint a Szlovák Önkormányzat és a Matica slovenská küldöttségei Stúrovo.

A változatos kulturális program bevezető részében A. Hollerová Racková megköszönte a bál több mint négyszáz résztvevőjének kedvességét és együttműködését. A szlovák parlamenti szóvivő tavaly megválasztott elnöknő rámutatott az elmúlt kétéves időszak nehézségeire. Kifejtette, hogy szlovákságunk kulturális életének szervezése, de a felmerülő problémákat is legyőzni szintén nehéz.

A Pilisi-szlovákok bálja olyan hagyományt képvisel, amely jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy büszkén valljuk szlovákságunkat. Az egymással való találkozás erősítés érzése csak fokozódott a Pilis-himnusz éneklésénél. A bál megnyitóján Demjén Márta, az SSvN és a ZPS elnöke arról beszélt, hogy a különböző akadályok ellenére a szervezőknek sikerült teljesítenie fő állásfoglalásait: a megfelelő nagy terek, hogy valóban minden érdeklődő kényelmesen illeszkedjen, annak érdekében, hogy – a hagyományteremtés leplezetlen céljával –

A bál nyitótáncára 12 folklórpár volt beszerelve több pilisi községből. Volt lehetőségünk meggyőződni arról, hogy a nyitótánc a 12 párral hatalmas elismerést aratott, miközben senki más sem maradt szégyenben fellépésével.

A Pilisszentkereszt páva köre nemcsak a Pilis falvaiban, hanem egész Magyarországon, valamint külföldön is elismert. Az általuk előadott autentikus polka és a békési 58 éves szlovák folklór együttes. A Lipa táncai nem csak hazánkban de Belgiumban, Cseh Köztársaságban, Franciaországban, Görögországban, Lengyelországban, Romániában vagy Szerbiában is elismertek. Előadásuk, a hivatalos bemutató után feltűnés nélkül átment szórakozásba. A környék legkeresettebb és

legnépszerűbb fűvősenekar Széplaki József vezetésével adta a megszokott pilisszántói hangulatot. Mint régi ismerősök beszélgettünk a műsor előtt amíg próbálták a hangszereket. Többek között azt is mondták, hogy ők maguk is nem egészen értik, hogy Pilis környékén ahol fellépnek

családi ünnepekeken, esküvőkön, mindenhol találkoznak fiatalokkal, akik tudnak szlovákul és ismerik, fejből a régi szlovák dalokat, és együtt éneklük őket a zenekarral. Tehát, van remény a szlovák nyelvünk fennmaradására!

Szentendrén a szabadtéri múzeumban sikeres karneváli szórakozás zajlott. Csak az éjféltombolasorsoláson alábbhagyott, mikor még a zenészek is pihenni tértek.

Hangulatot azután tovább fokozta Pilisszentkereszt folklór csoportja, így a vidámság valóban reggelig tartott. A tombola előtt a jövő évi szervező település nevét is kihúzták a varázskalapból. Az elmúlt évek tapasztalatait figyelembe véve tényleg csak nagyon csendben és tétován van bátorságunk felfedni, hogy ez lesz a Szlovák Önkormányzat Esztergom – Huta (Pilisszentlélek).

Imro Fuhl szlovák írása után szabadon: F R

Boldog Karácsonyt!

Megkésve bár, de megérkezett a hajdani Karácsonyi ünnepeket meghittebbé tévő, havazás. Január 21-én szombatra virradóra hó takarta be Pilisszentlászlót, drága szülőfalunkat. Az utóbbi években, sőt lehet mondani évtizedekben a havazások elmaradása miatt sajnos megszűntek a meghitt fehér karácsonyok. Akkoriban az éjféltombához lapátolnunk kellett a havat, hogy kényelmesebben bejuthassunk, illetve az idősebbek

bejuthassanak az éjféltombához. Az országunkat is sújtó energiaválság miatt, viszont bátran kimondhatjuk, - „hálaistennek” hogy enyhébbek a telek.

Nosztalgiaiból viszont el kell ismernünk, hogy ezeken, a miséken ott volt, ahogy mondani szokás: „a falu apraja nagyja”. Ekkor adták elő helybeliek a Jézus születésével kapcsolatos színjátékot, amire oly nagyon készültek. Szapori, Zahola, Bednár,

Fotó: Franyóné Pálincás Margareta

Marczis, Kabar áldott emlékezetű plébánosaink ekkor olvasták fel: - hányan születtek, elsőáldoztak, házasodtak, és megholtak. Annak idején egymással vetélkedve jártak szinte házról házra a „Mennyből az angyalt” éneklő nem csak gyermek, de felnőtt asszony csoportok is.

Templomunk belseje viszont Tibor atyánk szervezésének, Lukovszkyné – Julkának, és néhány asszonynak férfinak segítségével igen szépen ki van díszítve a hagyományokhoz híven, minden karácsony, és jelentősebb keresztényi ünnepünkör.

F R

A KÉSZ Szent Adalbert-díjat kapta Majnek Antal püspök

Budapesten tartotta küldöttgyűlését a Keresztény Értelmiségek Szövetsége (KÉSZ) november 12-én, ahol a helyi csoportok vezetői és a határon túli partnerszervezetek képviselői találkoztak egymással. Az eseményeken átadták a civil evangelizációs egyesület Szent Adalbertől elnevezett, illetve a csanád Béla nevét viselő elismeréseit is.

A párbeszéd Házában megtartott őszi küldöttgyűlés kiemelkedő programja volt a KÉSZ által alapított díjak átadása. Az idei esztendőben a Szent Adalbert-díjat Majnek Antal nyugalmazott munkácsi püspök vehette át a szervezet kárpátaljai kapcsolatainak segítségével és fejlesztésében, valamint az ott élők hitének és magyarsáégtudatnak megőrzésében végzett több

évtizedes, lelkiismeretes és odaadó tevékenysége elismeréseként.

A püspök az általa a Jézus Szíve jezsuita templomban celebrált szentmisén a megtérés, a szüntelen imádság és a böjtölés fontosságát hangsúlyozta. „Imádkozzatok a háború miatt szenvedő testi és lelki sebesültekért”

- kérte az egybegyűlteket. Rámutatott arra, hogy a Szentírás olvasásakor egyértelmű választ kaphatunk arra, hogy vajon mit szólhat az Isten a világban történő eseményekhez: „Az Isten számára kedves, ha visszatérünk hozzá, és a fegyverek

helyett öbenne bízunk. Az egyetlen fontod kérdés, hogy az emberek mikor fognak végre bízni Istenben” – fogalmazott Majnek Antal a szentbeszédében.

Forrás: ÚJ HAJTÁS

Madách Imre

"Mondottam ember; Küzdj, és bízva bízzál!"

Kétszáz éve
1823. január 20.
Petőfivel egy
évben, egy
hónapban
született
Alsósztrégován
Madách Imre
költő, író,
ügyvéd, politikus.

Magyar középneemesi családba született, felmenői között több neves személy is volt. A 17. század elején élt Madách Gáspár tisztelt tudós-poéta, valamint az ő nagybátyja, Rimay János a Balassi Bálint utáni nemzedék legjelesebb magyar költője. Élete nagy részét Alsósztrégován töltötte, és még ifjú volt, amikor apja meghalt, de a családi birtok jövedelme biztosítani tudta taníttatását. Húszévesen már királyi táblabíró volt Nógrád vármegyében. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc alatt a közigazgatást szervezte. Tevékenyen részt vett a nemzetőrség felállításában, bár egészségi állapota miatt katonai szolgálatot nem tudott vállalni. A szabadságharc leverése után, 1852-ben egy évre börtönbe zárták Kossuth Lajos titkárának rejtegetéséért.

A több nyelven tudó Madách korának klasszikus és modern irodalmát is jól ismerte. Íróként fő műve Az ember tragédiája, a magyar drámairodalom egyik legismertebb darabja, számos nyelvre lefordították, színpadi változatát Magyarországon és külföldön is rendszeresen műsorra tűzik. Madách Imre magyarul, szlovákul, latinul, németül és franciául is olvasott, korának irodalmát és költészetét jól ismerő, művelt ember volt. 1840-ben jelent meg első verseskötete Pesten. A kötetet – anyja anyagi támogatásával – Lantvirágok címmel jelentették meg. A lírai darabokat Lónyay Etelka iránti szerelme ihlette. Verseként egész élete folyamán írt, de életében nem jelent meg több verseskötete. A magyar irodalom és drámaköltészet kiemelkedő alakja lett, aki első drámai művét még 16 éves korában írta meg. A novellaírásba is belefogott, de novellái kevésbé jelentősek. Fő

műve, Az ember tragédiája előtt hat tragédiát és egy szatirikus vígjátékot is magáénak tudhatott, de ezek egyike sem volt jelentős irodalmi alkotás.

Madách család kastélya

Szabadság harcosok bűjtogatása miatt 1852-ben Pozsonyban, majd később Pesten raboskodott, a fogság után egy ideig magányosan élt Sztrégován, és ekkoriban főleg gondolati költeményekkel foglalkozott. Írói kedve azonban lassan visszatért, és 1859-ben írt egy komédiát, A civilizátort. Élete nagy művét Az ember tragédiáját 1859–60-ban, Mózes című drámáját pedig 1860–61-ben írta. Az ember tragédiája a magyar irodalom és drámaírás kiemelkedő műve, Madách Imre legismertebb alkotása. Az 1862-ben megjelent mű sokakat felzaklató kérdései azóta is életben tartják a költeményt, a darabnak számos kortárs feldolgozása létezik. A születésétől eltelt mintegy kétszáz évben a Tragédia egyfajta szimbólumává vált a magyar drámaírásnak, talán a legtöbbször színpadra állított költemény Magyarországon. Az először itt elhangzó „Megy-e előbbre majdan fajzatom”, valamint a „Mondottam ember: Küzdj, és bízva bízzál!” mondatok legismertebb irodalmi idézeteink közé tartoznak.

A börtönévei alatt szerzett tüdőbetegségben halt meg 1864. október 5. Szülőházában. Földi maradványai, a közeli családi kriptában nyugszanak.

Anton Bernolák

Dnes 15. januára si pripomína Slovensko stratu slovenského národovca, vzdelanca, rímskokatolíckeho kňaza, šľachtica, jazykovedca Antona Bernoláka, ktorý zomrel v Nových Zámkoch v roku 1813. Narodil sa 3.10.1762 v slovenskej šľachtickej rodine na Orave v obci Slanica. Bol kodifikátorom prvej spisovnej formy slovenského jazyka v Uhorsku (na základe západoslovenského nárečia).

Anton Bernolák

1813. Január 15. Érsekújváron elhunyt Anton Bernolák szlovák nacionalista, pedagógus, római katolikus lelkész, nemesember, nyelvész elvesztésére emlékezünk. 1762. október 3-án

született a szlovák nemesi családban Oravában, Slanica faluban. A szlovák nyelv első magyarországi írásos formájának kodifikálója volt (nyugat-szlovák nyelvjárás alapján).

F R

Nagy - hideg – hegy

A Börzsöny második legmagasabb csúcsa. A 900 méteres csóványos után. Legelőször a kóspallagi túristaház faházában szálltunk meg nyáron. Télen a patinás, terméskőépületben. Ahol Ala carte étterem volt, és cserépkályhás, fehér ágyneműs szobák. Társalgó. A Nagy-Hideg-hegy nem kilenc kilométerre volt, hanem két órányira. Minden túracélpont időben van megadva, nem kilométerben. Hajdan a görögöt megkérdezték: -mennyire van a város?

- Menj – válaszolta! Aztán utána kiáltott:

- Gyere vissza! Egy órányira! – Ezt az előbb is megmondhattad volna! – Nem, mert nem tudhattam, hogy milyen gyors vagy! - mondta. Hát így! Ide is nyáron jöttünk először. Este. – Hány éjszaka lesz? – kérdezték. – Továbbmegyünk – válaszoltuk. A Csóványoson volt egy kilátó. Azon éjszakáztunk. Egy szál pólóban. Naplemente után egyből fájni kezdtünk. Pokoli hideg szél fűjt. Alattunk zúgott az erdő, és recsegett a vaddisznóktól. Egy percet sem aludtunk, mert fekvőtámaszoznunk kellett a hideg túlélésére. Ősszel a túristaház körül bögték a szarvasok. Soha rosszabb „kis éji zenét.

Télen a központi fűtéses szobában aludtunk a Nagy – hideg – hegyen. Fehér ágynemű, étlapos étterem. Jókai bablevesen és rántott karajon éltünk. Egyedül a macska volt kibírhatatlan. Kinézte (volna) a kaját a szánkából, és fülsiketően nyávogott. Belehempergette bátyám a lerágott karajcsontot a sóba és odadobta neki. Úgy forgatta a szájában a só miatt, mint az emberek a forró falatot. Felmentünk az emeleti szobánkba. Az ablakból láttuk, hogy kint a macska a havat eszi a só miatt. A párkány havából gyúrt a bátyám egy hatalmas hógolyót. Rázni kezdett az elfojtott röhögés. Bátyám sosem vadászott. (A csajokon kívül, csak egy dolog érdekelte később: a nők.) – Nagyon sokáig, komolyan és gondosan célzott, és tökéletesen fejbe találta. Felugrott a levegőbe, mert sejtelve sem volt a támadás irányáról. Majd felszaladt a fára. Nem is sejtve, hogy így még közelebb került a következő hógolyóhoz, de másnap megint az ebédlőben követelődött. Ilyen „megátalkodottak” a macskák. Mi is szenvedtünk a katonai síléceink miatt. Boldog gyermekévek, gondtalan nincstelenség.

Losonci Miklós

Segesvár, 1849. július 31.

Egy költő halála és egy álom vége

A segesvári csatáról szinte mindenki tudja, hogy „ott tűnt el/ott esett el Petőfi”.

Kétségtelen, hogy tragikus és jelentős körülmény, amit mindenképpen meg kell említeni. A csaták amúgy is ritkán hordozzák az elesett névtelenek emlékét, viszont ha bármelyikben is egy híres-neves ember kerül a veszteséglistára, az szinte a védjegyévé válhat az ütközetnek. Segesvárral is így állunk. Persze, e sorok írója csak a magánvéleményét közli azzal, hogy aligha lehet kétségünk: Petőfi Sándor őrnagy is az elesettek egyike volt. Sokan hiszik azonban az ellenkezőjét, ám hit alapján már akkor sem lehetett halotti anyakönyveket kiállítani. És valóban, ez nem történt meg az elmúlt százhetvenkét év alatt sem. Ha eltűntként tartották volna nyilván, a jelenlegi magyar körözési szisztéma alapján Petőfi Sándor (szül. Petrovics, szül. hely és idő: Kiskőrös, 1823.01.01. an.: Hrúz Mária) még további húsz évig, 1869. július 31-ig rajta lett volna az eltűnt személyek listáján – tehát bőven a Kiegyezés utánig.

Azonban Petőfi esetében a reményteljes optimizmus a kőkemény és egyértelmű tények falába ütközik. Őt 1849. július 31-e után soha senki nem látta többé, soha semmiféle életjelet nem adott magáról, soha egyetlen sor sem került elő, amit ő írt volna.

Petőfit, a költőt ismerve talán épp ez utóbbi a leginkább egyértelmű bizonyíték a halálára...

Térjünk azonban vissza magára az ütközetre, hiszen az politikai és hadtörténeti szempontból is jelentős, ráadásul szervesen illeszkedik a folyamatba, aminek végén a temesvári, utolsó csatavesztés és a keserű világosi fegyverletétel áll. Mi, az utódok pedig alig-alig tudunk valamit róla, pedig éppen ránk nézve volt sorsdöntő.

Bármennyire Petőfiről híresült el ez a csata, annak kulcsszereplője bizony nem ő volt, hanem Bem József tábornok. Bem közvetlenül a csata előtt bravúrosan rövid idő alatt állított össze egységes hadsereggé hatezer, addig különböző alakulatokhoz és különböző parancsnokok alá tartozó embert, de számottevő volt az újoncok száma is. Mire Bem

erői Segesvár térségébe értek, 5500 gyalogost, 500 huszárt, és 12 ágyút mondhattak magukénak. Nem volt sok vesztegetni való idejük: a lehető leghamarabb útját kellett állniuk Lüders orosz és Clam-Gallas osztrák tábornok seregeinek, akikhez Avram Iancu román felkelővezér is csatlakozott. Így Bem tábornok számban közel kétszeres, lövegek tekintetében pedig majdnem háromszoros túlerővel kellett, hogy szembe nézzen. Ezek azonban messze nem teljes létszámban érkeztek meg a csatatérre; az ellenség túlereje az ütközet kezdetekor még nem volt nyilvánvaló.

Kétségtelen, hogy Bem sokkal jobb pozíciókat foglalt el, és lövegeit is sokkal hatékonyabban használta. A dél körül heves tűzérségi párbajjal kezdődő ütközet mindjárt az első percekben komoly magyar sikert hozott: Grigorij Szkarjatin, az oroszok fiatal, a katonák által különösen kedvelt tábornoka szétroncsolt mellkassal bukott le a lováról, és még aznap meg is halt.

Mindez első pillanatra komoly lélektani sikernek látszott, azonban a csata végén éppen ez okozza majd sok magyar honvéd – és minden valószínűség szerint Petőfi – végzetét is: a visszavonuló, majd menekülő mieinket a szeretett parancsnokuk halála miatt elkeseredett kozákok mészárolják le irgalmatlanul.

Nem hadtörténelmet írunk, de utólag egyértelmű, hogy a segesvári csata két tényező miatt veszett el: az egyik az ellenséges túlerő, a másik az ellenség tényleges lehetőségeit alábecsülő felderítés volt.

Lüders ügyesen vonta előre sokkal nagyobb tartalékait, és hatékonyan csoportosította erőit. Amikor Bem – a leginkább megfelelő pillanatban – gyalogsági támadásra adott parancsot, megint úgy látszott, hogy a csata megnyerhető. Véres közelharc fejlődött ki magyarok és oroszok között, és az utóbbiak már nem álltak messze attól sem, hogy megfussanak. Azonban a megfelelő időben beérkező erősítés csodákra képes. Az oroszokat hiába tizedelték meg a magyar rohamok, hamarosan mégis erősebbek lettek, mint a támadás elején, és a mieinknek vissza kellett vonulniuk.

Aki valaha is járt Segesvár környékén, tisztában van vele, hogy a terep – sűrű erdőivel, mélyen szabdalt völgyeivel és igen meredek emelkedőivel – valamennyi korabeli fegyvernem számára alkalmatlan volt arra, hogy hatékonyan lehessen felhasználni; a domborzat csak a városhoz közeli Fehéregyházánál válik viszonylag egyenletessé.

magukat, ahol megintcsak közelharccal kellett megfutamítani az ellenséget. Az orosz erősítés viszont ide is hamar megérkezett, és Bem alighanem ekkor követte el a végzetes hibát: feltételezve, hogy az oroszoknak több tartaléka már nincs, seregének jobbszárnyát küldte az erdőben küszködő magyarok segítségére.

A csata elején Bem még a legmegfelelőbb terepet választhatta, de a harc kibontakozásával minden ütközet „zabolátlanná” válik, az ideális pozíciók ritkán tarthatók. Itt sem volt másképp: a gyalogság alig tudott szétbontakozni és frontális támadást indítani, a lovasságnak igen kevés tér jutott, a tüzérség pedig csak a magaslatokról tudta volna elvégezni a feladatát, másképp még kilövése is alig volt. Persze ugyanez vonatkozott az oroszokra és az osztrákokra is, de a túlerő éppen az ilyen helyzetekben jut érvényre igazán. Ami nem megy erővel – menni fog még nagyobb erővel.

Ami az erősebb fél számára a tartalékok előrevonásában ölt testet, arra a gyengébb fél általában erői átcsoportosításával válaszol. Bem – valószínűleg az átkarolás szándékával – balszárnya gyalogságának addig intakt részét is támadásra küldte. Katonái azonban sűrű erdőben találták

Lüders pedig megragadta a soha vissza nem térő alkalmat. A meggyengült magyar jobbszárnyat a sokkal kedvezőbb terepviszonyokkal rendelkező Fehéregyháza térségében kozák dzsidások rohamozták meg, a magyarok rövidesen meghátráltak, és tüzérségi lőszerkészletük nagyrésztét is elvesztették. Közben a még nagyobb túlerőbe ütköző gyalogsági támadás is kudarcba fulladt, a visszavonulás pedig hamarosan meneküléssé változott.

A segesvári csata délután öt órára elveszett. Ahogyan odaveszett Petőfi Sándor is, több mint ezerkét száz bajtársával együtt.

Érdekes a népek lelke. A Petőfivel együtt aznap elesett ezerkét száz ember egyikéről sem terjedtek legendák, hogy valahol életben van még. A szülők, özvegyek, árvák mindegyike tudomásul vette, hogy a fiú, a férj, az édesapa nem tér vissza többé.

Petőfi halálában azonban mind a mai napig van valami elfogadhatatlan.

Nagyon nehéz szavakba foglalni, hogy mi. Túl fiatal volt? Hányan haltak meg még nála is fiatalabban? Hogy senki nem látta a halálát? Egy roham vagy egy visszavonulás nem showműsor. Senki nem látta a holttestét? Mintha az elesetteket összeszedők legalábbis személyes ismerősei lennének az elhunytaknak... Hogy mégiscsak ő volt Petőfi Sándor? A fegyverek nem válogatnak!

A tanúkat egy bizonyos eseménnyel kapcsolatban akkor használjuk fel leghatékonyabban, ha vallomásaikat időrendbe rakjuk.

Bem környezete egyöntetűen állítja, hogy délután egy óra körül Petőfi még közelükben tartózkodott, aztán a visszavonulók sodorták magukkal. Délután fél öt tájban Gyalókai Lajos százados és Kurka Mihály huszár még a Sár-patak hidjánál látták.

Talán egy órával későbből emlékezik rá Pap Lajos alezredes és Lengyel József katonaorvos, akik a héjjasfalvi országút kaptatójánál (tanúsíthatom: ott ma is lejt az út) látták Petőfit, teljesen kimerülten a falu felé vánszorogni.

Utolsóként az ellenséget kell tanúnak felhívunk. August von der Heydte osztrák ezredes (1849-ben még őrnagy) öt évvel későbbi hivatalos jelentésében az szerepel, hogy a költőt a héjjasfalvi országút mentén, már a kaptató után levő Ispánkút mellett délután 6 óra felé két lovas kozák ölte meg úgy, hogy dzsidával mellbe szúrták. A holttestet maga is látta – legalábbis felismerni vélte benne Petőfit.

Szomorúan kell megállapítanunk: ezek a vallomások nem éppen a túlélés legendáját támasztják alá. Áttekinthető és logikus menetét adják a kálváriának, amit egy káoszba cseppenő, aztán menekülő, a végén pedig áldozatul eső ember jár meg. Aki menekül, elsőként az útjában álló természetes akadályokon kell, hogy túl legyen; a Sár patak hidján nyilván sokadmagával átkelő költőről szóló híradás teljesen életszerű. A következő visszaemlékezés már arról az útról szól, ami abban az irányban egyetlenként volt járható, és ami mellett egy kút volt, az egyedüli hely, ahol a nyilván elcsigázott költő a szomszédját olthatta.

Itt és ekkor vált leginkább kiszolgáltatottá, a végzet pedig irgalom és megkülönböztetés nélkül sújtott le

rá. Szkarjatyin tábornok kozákjai – aznap már biztosan sokadszorra – elégtételt vehettek parancsnokuk elestéért.

Nem lehet kétségünk, hogy Petőfi halálának legfőbb oka a vereség utáni lelkiállapota volt, amikor reményvesztetten, főként pedig magára hagyatottan próbált menekülni. Ki tudja, talán vágyott is a halálra, hiszen tömeges katasztrófák közepette a magányos embernek a legkisebbek a túlélési esélyei. Egy veszített csata utáni pánikszerű, rendezetlen visszavonulás mindenképpen tömeges katasztrófának tekinthető; a hadseregek a legnagyobb veszteségeket nem támadáskor, hanem visszavonuláskor szenvedhetik el. Itt is így történt. Hogy a katonák kritikus helyzetekben milyen helytállást tanúsítanak, hűen tükrözi egy haderő erkölcsi állapotát, lelki tartását. Segesvár már az elcsüggedés csatája volt; az addig remekül harcoló, újabb és újabb hősie támadásokra képes honvédsereg, ahogy a túlerő egyértelművé vált, már nem önmaga volt többé.

Ahogy Petőfi Sándor sem. Ez a zseniális fiatalember mindig hű tükre volt nemzete lelkének: az országúton, egy vert sereg katonájaként vánszorogva, ha talán még senki más nem is, de ő biztosan megértette, hogy mindennek vége. Hiszen a forradalmi magyar hadsereg gerincét éppen ebben a csatában roppantották meg visszavonhatatlanul. Ettől a vereségtől egyenes út vezetett a végső temesvári csatavesztésig – onnan pedig a világosi fegyverletételig és az aradi akasztófáig. Egy szép magyar álom ismét véget ért.

Imígyen történt hát a csata Segesvárnál, és mi elgondolkodhatunk a háború érzéketlenül kegyetlen természetén. Hiszen a tömeges halál közepette mit sem számít egyetlen katona végzete, és az egyes ember tehetségének vagy emberi minőségének sincs semmi jelentősége. Pedig akadnak, akikért „csak” egy család hullat könnyeket, és vannak, akiket egy egész nemzet gyászol – akár évtizedeken keresztül.

Mi magyarok összesen vagyunk vagy tizenötmilliónyan. Egyszer talán megértjük, hogy mindenképp egyformán kár.

Elhurcoltatás - kiüldözés

Január 19. A magyarországi németek elhurcolásának és elűzésének országos emléknapja. Saját gondolataim, érveléseim helyett a sok ezer mentesítési kérelem egyike álljon itt mementóként.

"Alulírott azon tiszteletteljes kéréssel fordulok a kormánybiztos Urhoz, hogy Magyarországról való kitelepítésem az alábbi indokaim alapján felfüggeszteni kegyeskedjék.

Férjem 1945 év január 30 óta Ukrajnában van deportálásban. Itt maradtam 3 apró gyermekkel, kik közül a legkisebbik még csak hét hónapos. Teljesen

vagyontalanok vagyunk. Férjem a csepeli Weisz Manfréd gyárban dolgozott.

Mink anyanyelvünk miatt estünk ebbe a szörnyű helyzetbe, de tudom, hogy érzésben és cselekedetben sokkal különbek vagyunk és magyarabbak, mint az a sok százezer nyilas, akik eladták Magyarországot.

Édes atyám az első világháborúban hősi halált halt Magyarorszáért és itten hagyott öt hadiárvét. Mostan sem lázongok sorsom ellen. Bele nyugszom abba is, hogy Magyar hazám, melynek ezeréves rögét atyám vére öntözte kiteszt gyermekeimmel együtt, pedig nem voltunk sem nyilasok sem volksbundok.

Kormánybiztos Ur. Ha önnek vannak gyermekei átfogja érezni egy háromgyermekes anya segélykiáltását és nem fog gyermekeimmel együtt a biztos pusztulásba kergetni és ad annyi időt, míg férjem visszatér.

Kérésem tisztelettel megismételve maradtam tisztelettel

R. P.

Soroksár, 1946. április 26"

Az irat hátoldalán ceruzával a válasz: mentességre nincs ok, férje német nyelvet vallott.

(forrás: Budapest Főváros Levéltára V. 717. C. Soroksár, Telepítési iratok, 1218)

F R

A Balázs napi szokások, hagyományok

Eredete Szent Balázs püspök nevéhez fűződik, aki azzal tette feledhetlenné magát az utókor számára, hogy egyszer megmentett egy fiút, akinek halszájka akadt a torkán. Hálából a fiú anyja ételt és gyertyát adományozott számára. Ezért a torokfájások különös becsben tartják ezt a dátumot, az őket ápolók pedig ilyenkor parázssra vetett alma héjával füstölik meg a szenvedőket, hogy ezáltal a

betegséget, fájdalmat okozó gonoszt elűzzék belőlük. Az ezen a napon templomba menő diákoknak a pap két összekötött égő gyertyát tart a nyakukhoz, és arra kéri Istent, hogy Szent Balázs püspök esedezésére óvja meg az áldást kérőt a torokbajtól.

A Balázsolás megvéd a torokbajtól. Szükség is volt az erős torokra, hiszen az a diák, aki nem volt beteg, jelmezbe öltözve kopogtatott be

szomszédaihoz, hogy adományokat gyűjtsön az iskola számára, és új diákokat toborozzon. A hagyományról az ezerhatszáz évesektől kezdve találhatók rendszeres feljegyzések, melyek az iskoláskorú gyermekek jelmezes szomszédolásáról szólnak, és amelyek köszöntési és adománygyűjtési

célból történtek. Az adományként kapott szalonna, zsír, bab, tojás, az iskolai tanítót illette, aki cserébe megvendégelte diákjait. Mondhatni, egyfajta segítség volt ez a szegény tanítónak.

F R

Köszönőlevél

PEST VÁRMEGYEI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG RENDÉSZETI IGAZGATÓSÁGÁTÓL

Mihics József

Pilisszentlászló Polgárőr – és Önkéntes Tűzoltó Egyesület
Elnöke

Tisztelt Elnök Úr!

Hatóságomhoz megérkezett a Pilisszentlászlói Polgárőr – és Önkéntes Tűzoltó Egyesület 2022. évi tevékenységéről szóló Pilisszentlászló Község Önkormányzat Képviselő-testülete részére benyújtott tájékoztatója.

Munkájukat megköszönve, további sikeres munkát kívánok Önnek és munkatársainak.

Tisztelettel:

Dr. Gyetvai Tibor r. ezredes
Rendőrségi főtanácsos
Rendészeti főkapitány-helyettes

Ludovit Pomichal

14. januára 2022 zomrel publicista, rozhlasový moderátor, reportér a fotograf Ľudovít Pomichal / FotoSpomienky: Ľudko si Dolnú zem niesol vo svojom srdci. - Narodil sa 19. októbra 1957 v Bratislave, rodičom Ľudovítovi Pomichalovi a Márii, rodenej Rikkovej. Veľmi skoro, v roku 1959 stratil otca, ale mama s pomocou starých rodičov ho vychovávala s láskou a dobrosrdečnosťou. Základnú deväťročnú školu navštevoval na Tajovského ulici v Senci, gymnázium tiež v Senci, kde absolvoval prvé tri ročníky štúdia, zmaturoval na gymnáziu v Banskej Štiavnici. Odtiaľ jeho cesta viedla k štúdiu žurnalistiky na Leningradskej štátnej univerzite, ktoré ukončil v roku 1981. Svoju prvú pracovnú skúsenosť nadobudol ako športový redaktor v denníku Šport, neskôr pribudli skúsenosti aj z iných denníkov: Pravda, Práca,

Smena. Pekné spomienky mal na pôsobenie v Československom rozhlasu v Bratislave, kde pracoval v Hlavnej redakcii pre mládež a vzdelávanie. V 90-tych rokoch zostal ako novinár na voľnej nohe, prispieval svojimi článkami do rôznych novín a časopisov. Jeho posledným pracovným pôsobiskom bol Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Venoval sa najmä dolnozemskej Slovákom, ku ktorým mal vrúcny vzťah, hlavne preto, lebo to bolo rodisko jeho starých rodičov a mamy. Bol členom Redakčnej rady Ľudových novín a svojimi nápadmi – profesijnými, ale aj osobnými – všemožne napomáhal každodenný chod redakcie. Bol stálym externým spolupracovníkom Ľudových novín. Jeho Pohľady zo Slovenska mali stále miesto na tretej strane týždenníka raz mesačne. Počas pôsobenia v

redakcii Šport sa zoznámil s Ekou, svojou budúcou manželkou. Vzali sa v roku 1983 v Senci. Mali bezdetné manželstvo, avšak svoju lásku odovzdali svojim krstným deťom. S Ekou mali spoločné záľuby v kultúre, umení a cestovaní. S obľubou cestovali po Slovensku, ich najčastejšou zastávkou bola Banská Štiavnica, ale vyberali si aj iné zákutia. Viackrát navštívili spoločne Petrohrad,

Paríž, Viedeň či Budapešť. Žiaľ, Eka ho opustila 30. júna 2021. Svoj smútok smpenzoval ešte väčším nasadením v práci, cestovaní a fotografovaní. Mal veľké plány uskutočniť svoju výstavu fotografií, chcel cestovať a

ukázať svoje obľúbené miesta v Banskej Štiavnici svojim krstným deťom a najbližšej rodine. Prejst' s nimi aj miesta v Píliši a na Dolnej zemi: Pitvaroš, Slovenský Komláš, Nadlak... Bol najsrdечnejším človekom, akého sme doteraz poznali. Jeho vzťah k Slovákom v Maďarsku bol nielen srdečný a vrúcny, vždy bol pripravený pomáhať. Jeho morálna podpora bola pevným základom, o ktorý sme sa mohli vždy oprieť. Z jeho publicistiky vyžarovala láska k Slovákom v Maďarsku. Neraz práve od neho sme dostali povzbudivé slová, ktoré nás hnali vpred. Nikdy sa nebál pochváliť aj najmenší čin v prospech zachovania našej národnosti. Jeho jemná kritika nás povzbudzovala zamyslieť sa a vykonávať svoju prácu vždy lepšie. Jeho odchodom stratili nielen naše noviny, ale všetci Slováci v Maďarsku pevnú oporu. Nech odpočíva v pokoji! -

Fordítás

Január 27-én Ludo Pomichal hirtelen halálának szomorú híre érkezett hetilapunk szerkesztőségébe. Január 14-én hagyott el minket.

19. október 1957-én született Pozsonyban, Ľudovít Pomichal és Maria, született Rikková szülők gyermekeként. Nagyon hamar, 1959-ben elvesztette apját, de anyja nagyszülei segítségével

szeretettel és jószívúséggel emelte.

Kilencévesen általános iskolába a Senec-i Tajovský utcában, a szintén Senec-i gimnáziumba járt, ahol tanulmányainak első három évét a besztercebányai gimnáziumban fejezte be. Innen az útja az újságírás tanulmányozásához vezetett a Leningrádi Állami Egyetemre, ahol 1981-ben végzett.

Első munkatapasztalatait sportszerkesztőként

szerzte a Sport napilapban, később más napilapokból – Pravda, Labor, Smena – szerzett tapasztalatokat.

Kedves emlékei voltak a pozsonyi Csehszlovák

Rádióban végzett munkájáról, ahol az ifjúsági és oktatási főszerkesztőségben

dolgozott. A 90-es években szabadúszó újságíróként maradt, cikkeit különböző újságokhoz és magazinokhoz adta.

Utolsó munkahelye a Külföldön Élő Szlovákok Hivatala volt. Elsősorban az alföldi szlovákoknak szentelte magát, akikkel meleg kapcsolata volt, főleg azért, mert ez volt a nagyszülei és az anyja szülőhelye. Tagja volt a Népújság szerkesztőbizottságának, szakmai és személyes elképzeléseivel minden lehetséges módon segítette a szerkesztőség napi működését. A Népújság állandó külső munkatársa volt. Szlovákiai nézetei havonta egyszer állandó helyet foglaltak el a hetilap harmadik oldalán.

Miközben a Sport szerkesztőségében dolgozott, találkozott Erikával, a jövőbeli feleségével. 1983-ban házasodtak össze Senecben. Gyermeektelen házasságuk volt, de szeretetüket továbbadták keresztgyermekeiknek. Erikával közös hobbiik voltak a kultúra, a művészet és az utazás terén. Szerettek Szlovákiában utazni, leggyakoribb megállójuk Besztercebánya volt, de más uticélok is választottak. Többször jártak együtt Szentpéterváron, Párizsban, Bécsben és Budapesten. Sajnos Erika 2021. június 30. elhagyta őt.

Bánatát még nagyobb odaadással kárpótolta a munkahelyen, az utazáson és a fotózáson. Nagy

tervei voltak fotókiállításának megrendezésére, utazni akart, és megmutatta kedvenc helyeit Besztercebányán keresztgyermekének és közvetlen családjának. Menj velük Pilisre és az Alsóföldre is: Pitvaroš, Slovenský Komlőš, Nadlak...

Ő volt a legmelegebb ember, akit eddig ismertünk. A magyarországi szlovákokkal való kapcsolata nemcsak meleg és jólelkű volt, hanem mindig kész volt segíteni. Erkölcsi támogatása szilárd alap volt, amelyre mindig támaszkodhattunk. Újságírása a magyarországi szlovákok iránti szeretetet

sugározta. Gyakran tőle kaptunk bátorító szavakat, amelyek előrevittek minket. Soha nem félt dicsérni a legkisebb cselekedetet is nemzetiségünk megőrzése érdekében. Finom kritikája arra ösztönzött minket, hogy gondolkodjunk el, és mindig jobban végezzük a munkánkat. Távozásával nemcsak az újságjaink, hanem az összes magyarországi szlovák is elvesztette a lábát. Nyugodjék békében!

F R

Gotthilf Schweickhardt

Tisztelt Pilisszentlászlói Lakosok! Egy üzenetet küldött a Polgármester azon a Szentlászlói facebook oldalon, melyből azért zárt ki, mert a nem teljesített kötelezettségeiket, észrevételeket mertem tenni az Önkormányzat/polgármester működésével kapcsolatban, melyben Ö engem negatívként tüntet fel a lakosság irányába. Ez a cenzúra intézményére emlékeztet. Emiatt kell más fórumokat megtalálni, de úgy látszik, a polgármester figyelme/figyelteti ezeket a fórumokat. Most olyan levelet írt, melyre érdemben nem tudok válaszolni, illetve megvédeni a lakosság érdekeit azon az oldalon, melyre azt feltette, mivel csak hallomásból ismerem a tartalmát, ezért, csak egyes elemekre tudok reagálni.

Annak nagyon örülök, hogy a Tölgyfa utca problémáját kezeli az Önkormányzat/polgármester, mint a közúti közlekedési törvény és az önkormányzati törvény által meghatározott közútkezelő. A törvények és az 5/2004. (I. 28.) GKM rendelet a helyi közutak kezelésének

szakmai szabályairól szóló rendelet előírás szerinti végrehajtása esetén ilyen állapotok nem fordulhattak volna elő a Tölgyfa utcában. Most, hogy már a lakosok is jelezték a nagy gondot, ezért

végre intézkedés történt. Mivel úgy emlékszem, hogy megvan az útkárosodás oka, okozója, ezért azt nem az állam által biztosított vis maior keretből kell helyreállítani, hanem az okozónak kell megfizetnie a keletkezett kárt és a helyreállítás költségeit. A polgármester tudott arról, hogy milyen állapotok utralkodnak a Tölgyfa utca kérdéses részén, ezért nem érthető, a mostani hirtelen bűnbak keresése. Természetesen az elmúlt években az Önkormányzat beszerzett a közút kezeléséhez szükséges eszközöket, mint

például seprőgép, mellyel a Tölgyfa utca szilárd útburkolatú részére zúduló hordaléktól lehetne azt megtisztítani. Továbbá van még gödörfúró is, melyet nem tudni, hogy mihez használnak közút kezelés során.

Amikor a Tölgyfa utca és valakinek valamiért fontos Kőény utca összehasonlítása megtörtént, az az egyszerű okból történt, hogy míg a Tölgyfa utca

nagy átmenő forgalommal rendelkezik, addig a Kökény utca egy zsákutca. Nem csak a Waldorf iskolába gyermekeket vivő járművek, hanem tehergépjárművek is közlekednek rendszeresen a Tölgyfa utcában. A közlekedésben fontos elem egy tervezésnél a forgalmi adatokra támaszkodni. Az Erdőalja, az Ibolya és a Szarvas köz sem bonyolít le nagy átmenő forgalmat. (A lakóházak száma megállapítható a google térképről, ha már a polgármester a családok száma alapján nem javasolja a Tölgyfa utca rendbe vételét. Azért az Ibolya utca állapota is megérne egy Önkormányzati szemlét.)

Valamiféle utalás történt személyes ellentétre is melyet a polgármester nem ért. Csak annyit tennék hozzá, hogy emlékezete megcsalja. Két évvel

ezelőttire emlékeztetném a Szent László naphoz kötődően, személyekkel kapcsolatos nyilatkozatára.

A Tölgyfa utca 150 méteres szakaszának a megoldására pályázni kéne, mert az eredményes lenne ellentétben a Kékes utca félbe maradt építkezésével. Úgyis annyi pályázatot adott be a polgármester, ezért nem érthető, hogy erre a szakaszra miért nem pályázott. Lehet, hogy nem kerülne annyiba, mint a többi, részenként megvalósított úttal kapcsolatos pályázat!!!!!! Azért el kellene gondolkodni a településünk közúthálózatának kezelésére hivatott mennyire teljesíti a kötelezettségét.

Hótakaró nélkül...

... kifagynának a vetések. Elméletileg egyáltalán, miért vetünk ősszel, ha télen úgyis kifagy? Azért mert nem fagy ki! A világ minden növénye vagy fagyérzékeny, vagy fagyűrő. A napraforgót húsvét után vetjük, akárcsak a mexikói eredetű kukoricát, babot. Palántázzuk mint a tököt, paradicsomot paprikát, dinnyét. A trópusi eredetűek mind fagyérzékenyek. Az eurázsiai búza, árpa, borsó repce, eper viszont abszolút fagyűrő - A búza - 20 C – ot 3 napig, -15 C-ot egy hétig, 10 C-ot egy hónapig kibír. Sőt. A téli félévben behozhatatlan

versenyelőnyt szeret a fagyérzékeny gyomokkal szemben, mert az őszi magból tavaszra aresznyi búzacsomó fejlődik a fegymentes téli napok alatt. A hótakaró csak – 25 C alatt lenne fontos, ha napokig tartana. A kerges hó alatt viszont egy hónap után kirohadna a búzavetés. Ilyenkor gyűrűs hengerrel lhrtnr üssuzetörni a jégkérgrz a havon, egy hónap után, de az őszi búza, pont a tél miatt „verhetetlen”.

Losonci Miklós agrármérnök

Szlovák nyelv

A szláv nyelvek közül a szlovák az, amelyik az összes többihez a legközelebb áll - A szlovákot szokták „a szláv eszperantónak” is nevezni. Természetesen ez nem arra utal, hogy a szlovák mesterséges nyelv lenne. Ha valaki csak egy szláv

nyelvet akar megtanulni, akkor a szlovákot ajánlhatjuk neki. Legalábbis ha a tanulás célja az, hogy megismerje a szláv nyelveket általában, és hogy a többi szláv nyelvből is minél többet értsen.

F R

Elmélkedés

Megszervezett anarchia

Nyugaton 17 fok alá fűtik a házakat, hogy „visszaforítsák a globális felmelegedést!”

Megnyerték a második világhábu utáni 45 évet, de végre szenvedni akarnak. Az amerikaiak karácsonyi – 45 fokos hideget kaptak. Floridában is fagyott.

A fekete pálya

A síelésben nem hőmenteset jelent, hanem a legmeredekebbet. A lavina sicher nem azt jelenti, hogy biztos lesz lavina veszélytől biztos, mentes. A magyar nyelvben a számos sokat jelent. A számtalan viszont nem semmit, hanem rengeteget. A nincstelenség nem inséghiányt, vagyis bőséget hanem ellenkezőleg, szegénységet jelent.

Találós kérdés

Honnan lehet felismerni a kertészeket? – Onnan, hogy magasabban van a fenekük, mint a fejük!

Losonci Miklós

Ešte k 200ročnici Jozefa Viktorina

Rok 2022 v ktorom uplynulo 200 rokov od narodenia Jozefa Viktorína skončil pre Slovenskú samosprávu v Budapešti a mesto Visegrád až v piatok 27. januára 2023. Kultúrny dom kráľa Mateja vo Visegráde pozval všetkých záujemcov na záverečný ceremoniál pamätného roka 200. výročia narodenia J. Viktorina, ktorého sa zúčastnil aj Rudo Fraňo a autor tejto informácie.

O pol piatej popoludní sme sa zišli pri jeho hrobe na tunajšom cintoríne. Miestny lesník pred časom upozornil na existenciu otvorov na kríži, ktoré slúžili upevneniu korpusu - sochárskeho artefaktu ukrižovaného Krista. Ďakujúc sponzorskému daru od poslankyne mesta Visegrád vyrobili korpus a po rokoch opäť upevnili na kamenný kríž na vrchole náhrobku. Kňaz za prítomnosti účastníkov spomienky posvätil nový korpus. Pritom odznel „otčenáš“ aj v slovenčine. Následne sme sa presunuli do Mestského

kultúrneho centra, kde pokračovala spomienka prezentáciou reprintu maďarského vydania knihy

Jozef Viktorin: „Visegrád hajdan és most“ (Vyšehrad kedysi a dnes) z roku 1872. Vydanie publikácie s vročením roku 2022 podporili Magistrát mesta Visegrád, Kultúrny dom kráľa Mateja a Mestská knižnica. Knihu si bolo možné zakúpiť priamo na mieste.

V zaplnenej knižnici vystúpil Pavol Beňo, podpredseda Slovenskej samosprávy hlavného mesta Budapešť s pozdravným príhovorom. Po ňom nás oboznámil József Demmel, historik Výskumného centra Józsefa Eötvösa

Stredoeurópskeho výskumného ústavu pri Univerzite verejných služieb v Budapešti s niektorými výsledkami nedávnych výskumov života a diela J. Viktorina. Podujatie ukončil Peter Gróf, „domáci“ archeológ-historik prednáškou: O Viktorinovi dnešnými očami.

Jozef Schwarz

Jozef Viktorín

Mint a Jozef Viktorín életrajzkutató társaság tagja, részt vettem-vehettem, A Mátyás király Művelődési Ház és a Visegrádi Sport – és Kulturális Létesítményeiért Közalapítvány Viktorín 200 emlékévk 2023. január 27-én megtartott rendezvényén.

A rendezvényen a szomszédos Szlovákiából,

számos intézet, társaság, szervezet képviseltette magát. A Matica Slovenská szervezetet Jozef Schwarz sajtó főreferens, akinek javaslatára alakult 2012 – ben a Viktorín életrajzkutató társaság képviselte.

A zárórendezvény Jozef Viktorín sírjánál, a visegrádi temetőben vette kezdetét. Visegrád

városának plébánosa Tibor atya tartott igen szép beszédet. Beszédjében többek között megemlítette, hogy a néhai Viktor atya sírja feletti kereszten lévő új Corpusz, a Pilisi Parkerdészet közreműködésével került fel. A kétnyelvű közös imát, majd a néhány Viktorint éltető kétnyelvű rövid

beszédet követően, átvonultunk a Széchenyi utcában lévő Mátyás Király Művelődési Ház udvarába. Ott bevárva egymást bevonultunk az igen szépen karbantartott épületbe.

Itt a köszöntőt Benyó Pál a Fővárosi Szlovák Önkormányzat

elnökhelyettese mondta.

Ezt követően történt Viktorin József 1872. kiadott „Visegrád hajdan és most” című könyvének reprint kiadásának ismertetésére.

A kötetet ismertette és az újabb Viktorin kutatásokról is beszélt: Demmel József történész.

Ezt követően Gróf Péter régész, történész: Viktorról mai szemmel tartott igen érdekes előadást. Az eladásra szánt Viktorin könyveket hamar felvásárolták a jelenlévők.

Érdekességgént idézetek Viktorin százötven évvel, ezelőtti nyelvezettel írott könyvéből:

Midőn én 1866-ban visegrádi plébánosnak kineveztettem, s magamnak helyben mindenről elegendő tájékoztatást szereztem: erősen föltettem magamban, hogy mindent mozgásba hozandók, a mi által ezen annyira elhanyagolt várromok jobbra fordulata valamikép előidézethetnék. Az első két évi itt létem alatt azonban ezen irányban csak kevés

történheteit, azon egyszerű oknál fogva, minthogy Visegrádon más, elhanyagolt tárgyakat is találtam. A melyeket előbb illendőállapotba hozni hivatásomnál fogva kötelességem vala. Csak 1868-ban lőn lehetővé, hogy kedvencz tárgyommal jobban foglalkozhattam.

A mire, előlegesen legalább, igen nagy szükség volt, abban állott, hogy a várhoz, a kálvárián keresztül egy rendes út (turistaút) készíttessék. Miután a község szándékom keresztül viteléhez készséggel járult; és én egy bel telki szőlőnek tervemhez szükséglett részét kisajátítom s a közjónak ajándékozom: akkor az egész község segítségével a helység közepétől a várig részben egészen új utat csináltattam, a melyen, a kálvárián át, elég kényelmesen eljuthatni a felső romokig.

Viktorin akkor még nem tudhatta, hogy a kiegyezés idején épült turistaút az akkori Magyarország első ilyen létesítménye volt. Sopronban csak évekkel később építették meg a város környékének feltárására az első hasonló turistautat. Az osztrák természetjárók első egyesületei adtak mintát a magyar természetjárás - a turistaság - megindításához, de az első magyar turistaegyesületek a Magas-Tátra környékén szerveződtek, mert a 19. század hatvanas éveiben a magashegyi túrák jelentették a legvonzóbb célokat.

F R

Tisztelt Önkormányzat!

A január 17-i Képviselő Testület ülése után elgondolkoztam azon, hogy egy most a Tölgyfa utcában bekövetkezett útrongálás miatti intézkedéssorozat mennyire elmarad attól, amit egy azonnali kárnövekedés megakadályozása és mentési feladatok elvárható szintjétől. Ilyen esetekben, a 2011. évi CXXVIII. törvény és a végrehajtási rendeleti, no meg a józanész határozza

meg a feladatokat. A feladatok címzettje a polgármester. Az egyes lépések természetesen folyamat részei, így egy időben lehet több lépést is megtenni.

Röviden segítségként leírom, hogy mit is kell tenni a hasonló esetek megelőzése érdekében. s talán a polgármester is elfogadja egy szakember véleményét és nem használ olyan szót, melyet az

adott helyzetre nem lehet alkalmazni, de hangzatos. Első lépésként a közútkezelést végző szakember értesítése, majd egyéb szakemberek igénybevétele a helyszínre érkezni és megkezdeni a szemlét.

Második lépés a kialakult helyzet dokumentálása, mely tanúk/szakemberek jelenlétében történik. (Itt lehet rögzíteni azt is, hogy a vízelvezető árok két helyen be van temetve, illetve a vízelvezető árokba nagy mennyiségbe bejutott a föld, kavics, stb., valamint a szilárd burkolattal ellátott útszakaszra felhordott hordalékot is rögzíteni kell.)

Harmadik lépésként az illetékes hatóságok értesítése, akik a „Vis maior” keret felhasználásáról döntenek.

Harmadik lépésként azonnal meg kell szüntetni a vízelvezető árok elzárásait. (A fent említett törvény alapján kell az önkormányzatnak rendelkeznie aktualizált veszélyelhárítási tervvel, valamint annak végrehajtásában résztvevő polgári védelmi szervezettel. Ebben a műszaki eszközök felsorolása is bele tartozik.)

Negyedik lépésként azonnal megkeresni a feltételezett kár okozóját.

Ötödik lépésként azonnal egy ideiglenes helyreállítási tervet kell készíteni (útépítés) és megkezdeni a helyreállítási munkálatokat.

Ebben a folyamatban igen fontos a további károkozás megakadályozása, mely mind a mai reggelig (minden nap megvizsgálom a víz általi kár mértékét) nem történt meg a polgármester részéről. A vis maior keretből a kárfelszámolás költségeit nem fogja teljes mértékben ellentételezni a Vis maior keret.

Az eset kapcsán, mint aki talán hallott a közlekedési bűncselekményekről, büntető feljelentés megtételének megvizsgálása si szükséges, a Btk. 232§ alapján. (A Büntető Eljárást lefolytató szervezet végzi a bizonyítást, nem az Önkormányzat)

Remélem, hogy a jövőbeli hasonló események estén a polgármester a feladatait meghatározó törvény előírásait is alkalmazza.

Pilisszentlászló, 2023.január 19.

Tisztelettel:
Dr. Schweickhardt Gotthilf

Csaba Testvér

/Böjte Csaba/ 64 éves. 1959 jan 24-én született.

Isten éltesse erőben egészségben sokáig a Dévai Szent Ferenc Alapítvány alapítóját.

Az általa létrehozott gyermekmentő szervezet célja az Erdélyben sanyarú körülmények között, sokszor az éhhalál szélén tengődő gyermekek felkarolása.

Civilként autóvillamossági szerelőnek tanult, majd miután ezt a szakmáját feladta, egy évig élt és dolgozott bányásként a Hargitán. Ezzel a döntéssel, akaraterejét próbára téve, lelkieken már a papi pályára készült.

Édesapja költő volt, s egy verse miatt a Ceaușescu-rezsim bírósága hét évi börtönre ítélte, ahonnan négy és fél év múlva szabadult. A börtönben

elszenvedett kínzások és egyéb megpróbáltatások következtében szabadulása után másfél hónappal meghalt.

Csabának ez alapvető momentum volt annak megértésében, hogy a baj nem az emberben, hanem

a tudatlanságban lakozik. Ennek hatására döntötte el, hogy pap lesz.

A ferences rendbe még a Ceaușescu-diktatúra alatt, 1982-ben jelentkezett, a legnagyobb titokban. Tanulmányait Gyulafehérváron és Esztergomban végezte, mielőtt 1989-ben pappá szentelték.

Több helyen eltöltött papi szolgálata után 1992-ben Dévára helyezték, ahol jelentős fordulatot vett az élete. Oltalmába fogadott néhány utcagyereket, és a lakatot leverve az elhagyott és évtizedek óta üresen

álló ferences kolostorba költöztek. A román hatóságok ellenezték ezt a lépését, és többször felszólították az épület elhagyására. Ez nem történt meg.

Az árvákat befogadó ferences rendi szerzetesnek hamar híre ment Déván. Mára tevékenységét elismerik egész Erdélyben, Romániában és Magyarországon is. Az alapvető életfeltételeken kívül (ruha, étel, stb.) taníttatásukkal is foglalkozik, melybe vallási és erkölcsi nevelésük is beletartozik. Bőjte Csaba és munkatársai áldozatos munkájának köszönhetően mára már több mint 2500 gyermek nevelkedik az intézmény valamely otthonában, megmenekülve a mérhetetlen nyomor jelentette kilátástalan sorsától.

Volt szerencsém személyesen is megismerni gyermekeit. Nagyon tájékozott művelt fiúk - lányok voltak, nehéz családi háttérrel. Tudták mit köszönhetnek Csaba testvérnek.

Mikor személyes találkozásunkkor megdicsértem a gyermekeket Csaba testvérnek, vicces mosollyal

csak annyit mondott " Hja az alma nem esik messze a fájától".

Egyik erdélyi utunk alkalmával, a dévai otthonhoz közel volt szállásunk, így látogatásunkor közelebből is megismerhettük a gyermekek ottani napirendjét, életét.

Bőjte Csaba 60. születésnapján Pro Cultura Hungarica díjat kapott a magyar kultúra napján, a magyar kultúra ápolásáért és a nemzeti identitás megőrzéséért.

Egy idézet tőle: "Ha adnának egy nagy receptes könyvet, hogy írjak orvosságot az embereknek, akkor az állna a papíron, hogy minden család merjen gyermeket befogadni – mondta. – Amikor gyerek születik, akkor minden megváltozik, hiszem, hogy erre a csodaszerre mindenkinek szüksége van."

Szívesen olvasom gondolatait, a legutóbb megjelent füves könyvében. Egyszerű szavakkal tud nagyon mély gondolatokat kifejezni.

F R

Jeles névnapok februárban

BALÁZS püspök, vértanú. Meghalt 316 táján. Ünnepe február 3. Szebasztéban eredetileg orvosi gyakorlatot folytatott jámbor életéért püspökké választották. A keresztényüldözés alkalmával a nép Balázsbán látta igazi pásztort. A hagyomány szerint bárhol fordult meg, mindenütt csodás zorokgyógyításokat végzett. Ennek magyarázata a balázsolás, mely nálunk a XIV. században kezdődött. Így lett Szent Balázs védőszentje a torokbajban szenvedőknek és az orvosoknak. A 14 segítőszent egyike. Balázs = Blasius = Basilius görög szó, jelentése: királyi.

JULIANNA szűz, vértanú. Meghalt 304. Ünnepe: február 16. Szülei egy előkelő pogány ifjuhoz akarták feleségül adni, de Julianna hajthatatlan maradt, sőt a legnagyobb kínzások között is hű volt katolikus hitvallásához. Nikodémiában nyerte el a mártíromság koronáját. Juliána: a görögben: fiatalos, a latinban: fénylő.

BERNADETT (Sobirous) szűz, hitvalló. Meghalt 1879. Ünnepe: február 18. A lourdesi csodás

jelenések (18) szemlélője. A szegény molnárcsalád lányának 1858-ban a Boldogságos Szűz egy baelangban megjelent s azóta Lourdes a világ legkedveltebb kegyhelyévé vált. A csodás jelenségek után zárdában fejezte be életét. A Szűzanya azt mondta neki: „Boldoggá teszek, de nem ezen, hanem a másvilágon!” Bernedett = kis Bernát, ónémetben: medveoros.

MÁTYÁS apostol. Meghalt 66. Ünnepe: február 24. szökőévben 25. Mátyás apostolt az áruló Júdás után a tizenkettedik apostol helyébe Szent Péter ajánlására sorshúzással választották és ő „betelven Szentlélekkel” hirdette az evangéliumot. Működésének színtere Judea és talán Etiópia volt. Elhunytáról csak annyit tudunk, hogy vérténű halállal fejezte be életét. Tetemét Trierbe vitték, azóta Szent Mátyás a város patrónusa. Neve zsidóul: Mathias: isteni adomány. Szabók, cukrászok, kovácsok védőszentje.

F R

Szlovák disznóvágások

Semmi rettenetes, nincs itt semmi szenzáció. Nem, Magyarországon nem ölik le a szlovákokat és nem is a honfitársaink az elkövezői ezeknek az embertelen öldökléseknek. De azért az, amiről itt röviden írni szeretnék, nagyon is összefügg a magyarországi szlovák nemzetiség képviselőivel.

Főleg a lelkükkel intenditásukkal, belső lényegükkel, amelyeknek (a belsőségektől eltérően) százféle kellemes illata és színe lehet. Vagyis szlovákságunkat

mindannyian másként éljük meg, a nem szlovák környezetben. Kezdve az arról szóló banális igazsággal, hogy nem csak a nemzet, hanem a nemzetiség is elsősorban a nyelvében él, egészen az echte szlovák brindzáig vagy kóser-szlovák szilvapálinkáig. A mai Magyarország területén élő, legalább háromszáz éves szlovákságunk ugyanakkor nagyon gyakran azonosítja magát egy kifejezetten szlovák „hungarikummal”: az alföldi kolbásszal, ami „csabai” néven vált híressé, és ami állítólag „a legjobb sütemény”. A disznóölések – disznótorok, mint a sertés leölése és feldolgozása köré szerveződő munka - és társasági alkalmak, a közelmúltban még szinte minden alföldi falusi családnál nagyban zajlottak, általában a téli

időszakban. A belsőségekből hurka és disznósajt készült, a hús egy részét felfüstölték, egy részéből kolbász készült, egy részét pedig frissen fogyasztották el. A zsiradékokból füstölt szalonnát, esetleg hájat és zsírt készítettek. A kocsonyához felhasználták a bőrt és a sertés kevésbé értékes

részeit is, mint a fej, fül farok, láb és hasonlók. A disznóölés alkalmából vendégül látták a családot, szomszédokat és ismerősöket.

Az elmúlt évtizedekben azonban az ólak kiürültek és a családi disznóölések

hagyománya az utolsó rőfögő áldozattal együtt végérvényesen kimúlt. A szuper-hiperplázaparketek akciói, látszólag olcsó disznóhússal kárpótoltak minket ezért a veszteségért. Azonban ahogy teltek az évek, egyre inkább hiányozni kezdtek a kedves régi ízek, illatok. Nem is beszélve a disznóölések egyedülálló hangulatáról, így nem csoda, hogy a magyarországi szlovákok körében is egyre népszerűbbek az ún. Szlovák disznótorok. A „vágjunk nemzetiségi alapon disznót” akció újkori formája, mint felkapott társasági esemény, az ország több szlováklakta településén meghonosodott.

Fuhl Imre

Hadinapló

Saska Imre 2022-ben fia által kiadott Egy tüzer újonc útinaplója 1944-1946 című könyve egy hiteles, hallatlanul izgalmas és megható írás a második világháború azon eseményeiről, amelyekről a túlélők nemigen mertek beszélni, de amelyekkel a történészek is csak érintőlegesen foglalkoztak: ez a nyugati fogság története, ezen belül pedig a Dániába került magyarok kálváriája.

Ezeket, a sorokat olvasva képet kapunk arról, hogy mi történt azzal a sok ezer leventével, újonccal és katonával, akiket a háború utolsó napjaiban – nyomukban a szovjet hadsereggel – végighajszoltak a feldúlt, lerombolt Németországon

egészen Dániáig, hogy aztán hadifogolyként megtegyék a visszautat, és csaknem két év múlva hazaérkezzenek. HAZA! – kettős értelemben is –, amire annyiszor gondoltak, amiről álmodtak, ahova mindig visszavágytak. Az emlékek felidéznek a szenvedéseket (éhezés, fagyoskodás, honvágy), a félelmeket, az aggodást a saját, de az otthonmaradottak sorsa iránt is, a reményt és a reménytelenséget.

Saska Imre, ez az egyszerű, de értelmes, érdeklődő, a világra nyitott kunmadarasi fiatalember érezte, hogy sorsfordító események tanúja, és az utána jövő nemzedékek számára meg kell, hogy örökítse

napról-napra azokat az eseményeket, amelyek vele történtek ezekben a vérzivataros időkben. Gyakran mondjuk, hogy „nincs már kit megkérdezni”, és most itt van egy „tanú”, aki igen szemléletes módon számol be a II. világháború és az azt követő hadifogság általa megélt eseményeiről. Ez az útinapló egyetlen személy saját tapasztalatainak, benyomásainak, érzéseinek a leírása, azonban általa rálátásunk van sokezer sorstársa életére, és kibontakoznak belőle azoknak az éveknek azóta történelemkönyvekből megismert eseményei is.

1944. december 3.

Ferenc napja van, mivel szállasi is az volt, mint első katona, azt hittük, hogy majd, milyen jó ebédünk lesz, de a vártnál gyengébb volt.

1944. december 12.

A szolgálatvezető Pálinkás őrmestertől kaptam egy pofont. Megtudta, hogy nálam van egy olyan igazolás, ami nagyobb területre engedélyezi a mozgási lehetőséget. (Ezt még Gálffy hadi akadémiai hallgató adta, amikor Pest alatt voltunk október 15-én.) Pálinkás nyilas érzelmű volt, az engedélyt elvette és széttépte.

1945. január 8.

Orosz zsákmányolt fegyvereket kaptunk a kiképzéshez. Nagyon nehéz volt, a lövegeket minden éjjel belepte a hó, és minden nap hatvan-nyooleven centiméteres havat kellett ellapázolni, mínusz 18-20 fokos hidegben.

1945. január 21.

Egy katonabajtársammal ma kint voltam a városban. Mivel ő jól beszélt németül. Az egyik vendéglőben kapzunk elég kiadós ebédet.

Magyar ujjoncok Dániában.

1945. március 2.

Átjöttünk Flensburgnál a német-dán határon. Dánia szép és tiszta kis ország. A vasútállomásban tiszta, melegvízzel, szappannal, törülközővel ellátott mosdók vannak.

1945. március 21.

Sokkal jobb itt mint Németországban! A Dánok nem néznek ránk rossz szemmel. Zsoldot is kaptunk rendesen, egy honvéd tíz napra huszonöt dán koronát kapott.

1945. április 16.

Ma először voltam gázkamrába, a szememből nekem is hullott a könny, mikor kijöttünk, mindenki tüszkölt és folyt taknya-nyála.

1945. április 30.

Mindenkinek, még a tiszturak feleségeinek is rész kellett a kispuska céllövésen. A nők is jól szerepeltek.

1945. május 8.

Vége a háborúnak! Elindultunk a német határ felé.

1945. május 10. áldozó csütörtök

Lábfájással kocsira ültetett a doktor. Még hat lókocsi fogatunk volt, amit Magyarországról hoztunk.

ANGOL HADIFOGSÁGBAN..... folytatása köv..

Kigyújtotta: F R

MEGVAN BENNED A TŰZ?

JELENTKEZZ TŰZOLTÓNAK!

06-1/469-4105 (21129-es mellék)
pest.human@katved.gov.hu
pest.katasztrofavedelem.hu

Ismét egy szlovák ajkú költőnk

Berda József (Budapest, 1902. február 1. - Budapest, 1966. július 6.) József Attila-díjas szlovák származású magyar költő. Proletár környezetből indult életútjára. Négy elemi osztályt végzett lakatosinas volt, majd kifutó, hordár, később könyvügynök. Első verskötete: Könnyek útja és egyéb írások, 1923-ban jelent meg. Krúdy

Gyula írt hozzá előszót. Bár mindvégig a szegénység útját járta, mégis ódai hangon, főként a lét hétköznapi örömeiről, az evés-ivás élvezetéről írt epigrammatikus tömörségű szabadverseket. A Nyugat, a Széphalom és az Est munkatársa. Baráti szálak fűzték József Attilához.

"Verseskötetei néhány példányát még fellelni könyvtárak eldugott polcain, de vajon menthető-e szellemi öröksége? Egy új - gyűjteményes - kötet kiadásával minden bizonnyal. Aki ezt netán megpróbálná kiverekedni, egy verset ajánlok referencia gyanánt: a Téli erdőn-t. Merem állítani, ennél szebb és igényesebb költeményt keveset találunk a világirodalomban kedvenc közegünkről. Csak arra kérem turista társaimat, figyeljenek kissé oda, nehogy végleg elhalkuljon a szó, a sírhalmot benője a bozót." Nahát. Tényleg. Ki dolga volna egy gyűjteményes kötetet összehogasztani? Ki adna rá pénzt? Meg lehetne nézni. A szakosztályok, természetjáró kis- és nagycsoportok, homokos klubok, gombaszakkörök összedobnák a pénzt, megrendelnék a könyveket, kijárnák, hogy a könyvtárak is vegyék, örömmel megszerkeszteném. Berdát olvasok órákon át. Alig találok áthallást. A titok őrzése fontos tényező. Meghatározó társadalmi tényező. Marad s közös élmény: Feketehegy, a nyers vargánya íze, a szél érintése a bőrön, amikor a mászó ember végre felér a tető fehér sziklához.

*Berda József: Szegény tótok gyereke érzi
Büszke lehetne rá, hogy hosszú orral
áldotta meg őt az Isten, de látja
itt él ő is, emberek s állatok között,
mint aki ismervén sorsát, mindig
magára gondol, s már tudja: legboldogabb
e földön ki sokat nevet keveset panaszkodik,
mert ez illik jól az egyszerű tót gyerekek,
ki babon és krumplin hizlalta magát bátor
cselekedetekre.*

*József Berda: Syn biednych Tótovej cíti
Mohol by byť hrdý na to, že Boh ho
obdaroval dlhým nosom, ale vidí, že
tu žije aj on medzi ľudmi a zverou,
ako kto poznajú svoj osud, myslí
stále na seba a už vie: on je najšťastnejší
na tejto zemi, ktorý sa veľa smeje, málo sťažuje,
lebo toto prístáva prostému synovi Tótovej,
ktorý sa vykrmil fazuľou a zemiakmi na smelý
činy.*

(Preložil: Imrich Fuhl)

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015